

zuse

Told- og skatteregion Hillerød,
rationalisering og fiktive handeler
og vejerbodstjeneste

Zise - Told- og Skattehistorisk Tidsskrift er medlemsblad for Told- og Skattehistorisk Selskab, stiftet den 24. oktober 1977.
Bestyrelsens medlemmer er told- og skattedirektør Ole Kjær, København (formand),
overarkivar, mag. art. Henrik Fode, Århus (næstformand),
dr. phil. Ole Degn, Viborg (redaktør),
fuldmægtig Gunnar Jakobsen, København (sekretær),
specialkonsulent Kirsten Lekdorf, København (kasserer),
fhv. regionschef Palle Castbak, Kalundborg,
fhv. ekspeditionssekretær Aage E. Hansen, Kruså,
kontorchef Henrik Ludolph, København,
retschef Hans Jørgen Mortensen, Viborg.

Medlemskab af Told- og Skattehistorisk Selskab tegnes ved henvendelse til Told- og Skattehistorisk Selskab, Østbanegade 123, 2100 København Ø eller på www.zise.dk, hvortil adresseændringer også kan meddeles. Kontingentet andrager 60 kr. om året for enkeltmedlemmer, 500 kr. for institutioner og firmaer. Biblioteker kan tegne abonnement for 60 kr. Zise udkommer tre gange årligt, og hvert hefte indeholder ca. 40 sider.

Bidrag til Zise bedes sendt til redaktøren, dr. phil. Ole Degn, Mellemhøjen 11, 8800 Viborg, eller til sekretæren, fuldmægtig Gunnar Jakobsen, Told- og Skattehistorisk Selskab, Østbanegade 123, 2100 København Ø.

www.zise.dk

ISSN 001 05-8355
Tryk: Wadmann Grafisk A/S, Thisted

Told- og skatteregion Hillerød, rationalisering og fiktive handeler og vejerbodstjeneste

Dette nummers første artikel er skrevet af Ole Reich, der ikke tidligere har været præsenteret for Zises læsere. Han er født i 1935, blev i 1980 amtsskatteinspektør i Hillerød og i 1990 regionschef samme sted. Da han den 30. marts 2000 efter eget ønske gik på pension, holdt han den afskedstale, som her i redigeret form er gengivet. Den giver et ganske fint billede af den noget turbulente tid, som dette tiår var for Told og Skat, med flytning af personale, afskedigelser, indførelse af medarbejdersamta-

Ole Reich, regionschef i Hillerød. Foto 2004 i Told·Skat Museet.

ler, kvalitetsmålinger, ny skattereform, ændringer i organisationsstrukturen med virksomhedsopdelte brugergrupper og fagopdelte støttegrupper med egne gruppeledere, printselvangivelser og sidst i årtiet besparelser og nye afskedigelser med indførelsen af det såkaldte »kontrollørkorps«.

Bent Andreassen er i sine erindringer nået til rationaliseringerne i 1980'erne med arbejdet med sammenlægningerne af distriktstoldkamrene og de statslige amtsskatteinspektorater til 31 told- og skatteregioner. Han redegør derefter for den spektakulære sag med Jyde-Kompagniet, hvor toldvæsenet i 1987 efterforskede fiktive handeler foretaget af de såkaldte Jyde-brødre. Sagen endte med frifindelse af brødrene og udbetaling af erstatning, og den afstedkom stor presseomtale, hvoraf der bringes uddrag sammen med den redegørelse, Bent Andreassen selv dengang skrev.

Frode Bang var i sidste nummer af Zise nået til afslutningen af sin toldelevuddannelse på Toldskolen med aflægelse af eksamen, idet han forinden til sin store skuffelse var blevet orienteret om, at han derefter skulle gøre tjeneste ved Københavns Toldsted. Nu hører vi om, hvordan han først i et år fortsat med titel af toldpakhusbetjent gjorde tjeneste som toldmedhjælper i København i Frihavnens Vejerbod, for derefter

at blive udnævnt til toldassistent.

Han fortsatte først med tjeneste i Frihavns Vejerbod og derefter på Gammelhavn ved Sveriges-bådene. Efter blandt andet at have oplevet et tilfælde, hvor en papegøje blev ekspederet på Nordisk Vejtoldpas, kom han 1. august 1967 til Tømmergraven ved Vasbygade. Han fik her en noget uheldig start, idet han havde fået udleveret en mødeliste, der startede med et døgn med både dagtjeneste og aften- og nattevagt. Fra dette havneområde var der ugentlig skibsfor-

bindelse med Norge og Polen, men der kom også skibsgods fra andre steder, således andre havneområder i København.

Ligesom tidligere har Bente Borg Sørensens fundet frem til relevante billeder i Told-Skat museets samlinger.

Omslagsbilledet viser indgangen til Told- og Skatteregion Hillerød, jf. Ole Reichs artikel s. 6 ff. Foto 2000 i Told-Skat Museet.

Told og skatteregion Hillerød 1990-2000

Afskedstale den 30. marts 2000

af Ole Reich

Kære alle medarbejdere!

Vi fejrer i dag 10 års fødselsdag for Told og Skat i Hillerød, og vi fejrer også, at jeg ikke kommer på mandag. Jeg overgår nu til pensionisternes rækker.

Det er 10 år siden, jeg blev regionschef i Hillerød, 20 år siden jeg blev amtsskatteinspektør i Hillerød, og jeg har været ansat i statens tjeneste i 34 år.

Indledning

Under oprydningen på mit kontor fandt jeg blandt meget andet de sidste 10 års nytårstaler, som jeg har holdt her i regionen. Som I ved, har det altid været en tradition i Hillerød, at hele personalet mødes i kantinen den første arbejdsdag i et nyt år til kaffe og te med brød og for at høre chefens nytårstale. Herefter synger vi »Vær velkommen, Herrens år«, ønsker hinanden et godt nytår og går i gang med årets arbejde.

Der er sket meget i de 10 år, så lad nu minderne et øjeblik løbe af med os:

1990-1992

1991 var det første nytår efter sammenlægningen. Og når jeg ser tilbage på

1990, er der især to datoer, jeg sent vil glemme.

Det er fredag den 14. september 1990. Den dag, personalet blev fordelt på de nye tjenestesteder. Der var absolut stilhed i hele regionen. Alle sad og ventede. Meddelelsen ville komme på fax. En ulidelig lang ventetid. Og med det efterfølgende store chok for de mange, som fik besked på at flytte mod deres vilje. Det var en grim oplevelse.

Den anden dato er mandag den 1. oktober 1990. Da havde vi vores første møde her i lokalet. Vi var nu 140 medarbejdere. Det er lidt underligt at tænke på den dag. Vi havde ikke stole og borde, lokalerne var ikke færdige, vi havde ingen terminaler, som fungerede, og vi havde ikke telefoner. En vanvittig situation.

Men takket være en fantastisk stor og positiv arbejdsvilje hos alle i huset nåede vi langt med lokalerne inden nytår. Tak for det til alle medarbejdere. En særlig tak til samarbejdsudvalget og især til organisationsrepræsentanterne for et stort og konstruktivt arbejde for os alle.

Men ikke alt var i orden. Byggeriet var stadig ikke færdigt. Vi havde indkøbt 55 nye skrivemaskiner og 78 nye regnemaskiner. De stod stadig i kasser, klar til uddeling. I dag er de stort set forældede og ude af brug. Kantinemøb-

Told- og Skatteregion Hillerød, Gefionsvej 6, 3400 Hillerød. Foto i Told-Skat Museet.

lerne var indkøbt, men vi manglede stadig skriveborde og stole.

Trods alt dette havde vi i samarbejdsudvalget aftalt »at vi vil være den gode region«. både på det materielle og på det menneskelige plan.

Arbejdet var nyt, meget stort og stressende for mange. Og foran os lå en stor arbejdsopgave med behandling og indberetning af oplysningssedler. Et meget følsomt område, da det er selve grundlaget for udsendelse af rigtige årsopgørelser. Og kommunerne stod parat uden for døren til at nedlægge os.

Midt i alt dette skulle vi også drøfte idégrundlaget for Told og Skat. Dette år fandt vi lidt opmuntring i Dronningens nytårstale, hvor hun sagde: »Vi kan give så meget videre blot med et smil, et venligt blik eller en bemærkning også til dem, vi ikke kender personligt«.

Dette førte frem til et slogan, som skulle blive kendt i regionen i mange år: »du skal være glad for at gå på arbejde hver morgen«.

Fra styrelsen var opstillet otte strategier, vi skulle leve op til. Strækkende sig fra sammenhængende serviceprofil, decentralisering, dialog, tilpasning, fag-

lig udvikling og frem til benyttelse af ny teknik.

Når nu vi havde levet op til alt dette, ønskede vi at skabe en region på menneskelige vilkår med tryghed og uddannelse i højsædet.

Nytåret 1992 blev året, hvor direktør Carsten Jarlov havde lavet udkastet til vores nytårstale i form af en vejledning kaldet »Inspiration til regionschefens »nytårstale« 1992« med tilhørende plancher. Den var dateret den 23. december 1991. Farvel til den tale, jeg i god tid havde forberedt og farvel til julefreden. Her var ikke overladt noget til personlige betragtninger!

På kontrolområdet skulle vi i 1992 fastholde og udvikle gode produktionsresultater. Der ville blive udmeldt nye REKS-tal¹ i uge 4. Opkrævningsområdet havde fået en »Handlingsplan for 1992«, der blandt andet indeholdt et nyt begreb »forebyggende restance«.

Blandt andre større ændringer var afskaffelsen af »ambi«² og indførelse af en tillægsmoms på 3%. Dette fik vi virkelig at mærke senere.

Vi blev nu kaldt for selv bærende regioner og udnævnt til »datterselskaber«. Et af resultaterne i 1991 var idé-

grundlaget, som vi nu skulle leve op til, og i øvrigt skulle vi arbejde videre med de ca. 2.000 barrierenedbrydningsforslag, som var indkommet til styrelsen.

En hovedopgave i 1992 var tilpasningen til EFs indre marked med det særlige momssystem, en stor informationsindsats og overflytning af toldpersonale til de nye særlige toldregioner.

1993-1995

Ved overgangen til 1993 talte vi meget om vores stærke sider og vores svage sider. Vi er alt i alt et godt og veluddannet personale, vi er velegnede til at løse de opgaver, vi bliver præsenteret for, vi arbejder godt sammen, og vi har gode lokaler. Vi har en god tone indbyrdes og en god ånd i huset, og vi når de mål, der bliver stillet til os... næsten..., vi har i hvert fald viljen hertil.

De svage sider er straks sværere at finde. Vi tager ikke telefonen, når den ringer... i hvert fald ikke, hver gang den ringer. Vi har ikke været gode nok til at registrere alt, hvad vi laver. Vi må bevise, at vi er så gode, som vi siger, at vi er.

Medarbejdersamtalerne er begyndt og vil gå i gang for fuld styrke i 1993. Kvalitetsmålinger i arbejdet er ved at blive indarbejdet. Og så skal Told og Skat internationaliseres. Vi har allerede et samarbejde med Sverige og Norge. Dette vil vi bygge videre på.

Når vi nu ved nytårstide i 1994 ser tilbage på 1993, må vi vist sige, at året blev noget anderledes, end vi havde forventet. Vi skiftede minister, og vi fik endnu en ny skattereform i sommeren 1993. Med alt, hvad der her

hører til af forberedelse og information. En stormflod af ansvarssager på næsten alle områder skulle klares, og antallet af klagesager på ejendomsvurderingsområdet var langt større, end vi havde forventet. Hertil kom en stor mængde sager, hvor vi skulle slette den ulovlige »ambi«, efter en ikke helt simpel procedure. Indgangen til det indre marked klarede vi fint. En anden stor – men også tilfredsstillende – opgave var, at vi kunne afsløre et større antal ulovlige tømninger af aktieselskaber. De såkaldte selskabstømninger.³ Ikke mindst den meget store og meget omtalte »Guldsagen fra Skibby«. Den kom til at beskæftige os mange år frem.

Den første kvalitetsbølge væltede ind over os i 1993 med røde kroner og grønne kroner, dem husker vi stadig.⁴ Det vil vi sent glemme. Hertil kom en

Skilt ved indkørslen til Told- og Skatteregion Hillerød. Foto 2000 i Told-Skat Museet

Ledelsens mødelokale med det runde bord i Told- og Skatteregion Hillerøds bygning. Foto 2000 i Told-Skat Museet.

brugerundersøgelse hos vores virksomheder. Vi klarede os helt fint her.

Og hvad kan vi så sige om 1994? Vi får ubetinget endnu mere arbejde, og vi har indgået en kontrakt med Told- og Skattestyrelsen med angivelse af vores måltal for de næste år.

Ved nytåret 1995 ser vi nu tilbage på 1994, som blev forandringernes og resultaternes år for Told- og Skatteregion Hillerød. En ny og fladere organisationsstruktur er ved at blive iværksat med færre ledere og ændrede rutiner. Vi fik som noget nyt indført virksomhedsopdelte brugergrupper og fagopdelte støttegrupper⁵ med hver deres gruppeledere.

Regionen har haft en stor tilstrømning af nye medarbejdere, både nyanstatte og medarbejdere fra andre regioner. Dette har skabt lokalemæssig pladsmangel, som nu er ved at blive løst ved civilrettens udflytning.

Der er nok mange gode grunde til, at Hillerød er en attraktiv arbejdsplads. Det kan være bolig, transport, børn og meget andet. Men også de gode arbejdsforhold, som vi selv siger,

vi har. Et område, vi har lagt stor vægt på ved at formulere tre teser: »Du skal være glad for at gå på arbejde«. »Husk at rose din kollega« og »Sig noget pænt om din arbejdsplads«.

Af årets virkelig gode resultater vil jeg blot nævne to: Vi har reduceret alle vores restancer med hele 25% blandt andet ved en opprioriteret restanceforebyggelse, og vi har holdt en virkelig flot julefrokost med deltagelse af ca. 80% af hele personalet. Dette er opnåelse af et mål, som vi tidligere har sat os.

Og så blev det året, hvor vi havde det første besøg af vores nye svenske »venskabsregion« fra Ørebro langt oppe i Sverige. Besøget blev brugt til at sammenligne skatte-, moms- og afgiftssystemerne i de to lande. Og vi lærte nogle dygtige og venlige mennesker at kende.

I 1995 fik vi forbedret EDB-anvendelsen i regionen blandt andet ved at skabe et korps af superbrugere for de forskellige arbejdsområder. Derved håber vi at sprede kendskabet til anvendelse af EDB.

1996-1997

1996 og 1997 blev årene, hvor gamle rutiner brydes med nye opgaver og på en ny måde. Og vi fik en ny told- og skattedirektør, Frantz Howitz, efter Carsten Jarlovs afgang. Det blev også starten på en ny ledelsesform.

Regionen blev udvidet, og flere lokaler kom til, vi flyttede om på lokalerne i begyndelsen af året, og vi flyttede igen om i slutningen af året. Brugergrupperne blev stabiliserede med flere opgaver. Virksomhedsregistrering, vareførsel, information, opkrævning og restancer samt kontrol af virksomheder. Støttegrupperne afgav arbejdsområder og fik en udpræget specialistkarakter.

De nye ejendomsvurderingsråd skulle nu i gang med den 20. almindelige ejendomsvurdering.⁶ Dette skulle forberedes, og vi skulle være klar til en række klagesager. Og så kom den nye grønne afgiftspakke.⁷ Vi var godt nok vant til afgifter, men her var et nyt stort område med dets særlige form for kontrol.

Indberetningen af printselvangivelserne⁸ skulle nu udføres i regionerne, hvor det tidligere var foregået i en særlig afdeling på Ottiliavej i København ved brug af optiske læsere.

Det var også årene, hvor vi lærte mange nye ord. Kvalitetsmål, service-deklarationer, brugerundersøgelser, kvalitetsstandarder, kontrolstrategier, interne kontroller og mange flere. På anden måde skete også mange nye tiltag i regionen. Vi fik en idrætsforening og en kunstforening, som stadig er meget aktiv med udstillinger i kantinen. Vi havde mange jubilæer og runde fødselsdage. Og så var det årene med børnejuletræ og julefrokost.

Mange områder blev i de år forandret, og vi måtte sande, hvad en klog mand engang har sagt: »Evigst ejes kun det tabte«.

Sorte skyer var imidlertid ved at trække op over Told og Skat med besparelser og afskedigelser. Vi oplevede den 23. september 1997 som en sort dag. Dagen, hvor det såkaldte »kontrollørkorps«⁹ blev oprettet. En særlig måde at afskedige medarbejdere på. Den dag og ikke mindst dagene herop til vil vi huske som en truende tid. Og det var ikke slut med den dag, der kom flere afskedigelser.

Oprettelsen af kontrollørkorpsset var et led i Told og Skats budgetaftale med Finansministeriet. Korpsset skulle medvirke til at synliggøre Told og Skat ved at udføre kontrolopgaver, der ikke eller kun i mindre omfang varetages under den gældende prioritering af ressourcerne. En målsætning det var umuligt at få personalet til at forstå. Det var helt klart, at det var noget andet, man ville. Man ville afskedige.

1998-1999

Ved nytår 1998 var der udsigt til en samlet og koordineret personalepolitik i form af en brevordner med alle gældende regler på det personalepolitiske område, herunder holdninger, mål og visioner. Og så skulle medarbejdersamtalerne over i en ny ikklædning.

Gruppernes kompetencer skal fastlægges og hver medarbejder skal have beskrevet sin egen kompetence ved brug af »lagkager«¹⁰ og sin kompetenceudvikling.

Og så var 1997 året, hvor regionernes

Kantinen i Told- og Skatteregion Hillerøds bygning. Foto 2000 i Told-Skat Museet.

tid som datterselskaber var slut.

1998 blev et turbulent år for regionen. Vi mistede tre medarbejdere efter en opslidende kamp med sygdom. Vores højt skattede viceregionschef, Verner Munkholm, måtte bukke under for en kræftsygdom. Det var et virkeligt tab.

Efter en lang tid kom en ny til.

Vi måtte igennem flere organisationsændringer, som desværre trak for lang tid ud på grund af nye opgaver, der først var klar i oktober måned 1998. Jeg tænker her på selskabsligningen, som er et meget fintfølelse politisk emne. Det er skatteorganisation i øvrigt altid. Placeringen af arbejdsgiverkontrollen er stadig meget omdiskuteret.

Etableringen af kontrollørkorpset og en begyndende afvikling heraf er et sort kapitel i Told og Skats historie. Et kapitel vi nødtigt ser gentaget i den form. I 1998 fik vi atter en ny personalepolitik, med medarbejdersamtaler ført med alle ansatte, en vurdering af alle ledere, for vores vedkommende med et tilfredsstillende resultat. Og en

mere formaliseret udviklingsplan for den enkelte medarbejder.

Året bød også på en intensiveret fokus på sygefraværet. En eller anden har fundet ud af, at det er meget højt i Told og Skat. Der blev derfor i 1998 sat måltal på, hvor meget man måtte være sygemeldt. Særlig tre forhold blev fremhævet:

1. Sygdom på grund af ren pjæk. Det mener vi ikke, vi kender til her i regionen.
2. Sygdom på grund af et dårligt arbejdsmiljø er et forhold, vi bør kunne klare.
3. Ved almindelige somatiske sygdomme må vi være meget forsigtige med, at ingen skal føle en pligt til at komme på arbejde, før man er rask.

I 1998 gennemførte vi for første gang en egentlig arbejdspladsvurdering, APV. Som fremgangsmåde valgte vi et spørgeskema. Jeg synes, vi fik for få besvarelser herpå, kun ca. 50%. Men alt nyt er jo som bekendt vanskeligt. Men alle, der har angivet konkrete kritikpunkter, er blevet kontaktet af til-

lidsfolket og af ledelsen. Resultatet er blevet, at det meste er blevet afhjulpet, andet kan rettes, når der bliver penge hertil, og det er blevet prioriteret, mens en lille del ikke kan afhjælpes. Resultaterne er behandlet i sikkerhedsudvalget og i samarbejdsudvalget.

Kvalitetsarbejdet

1998 blev året, hvor vi første gang lavede en kvalitetsansøgning, og alle de nævnte tiltag indgik naturligvis heri. Men vi kom sent i gang, og der var kort tid, og så kom sommerferien.

Hele arbejdet blev nok lidt for elittært. Men størstedelen af personalet fulgte det alligevel som noget nyt og spændende. Det var nok væsentligt ledergruppen og de nedsatte skrivegrupper, der lavede arbejdet. Vi fik afleveret ansøgningen til tiden, og hele tre eksterne eksperter tilbragte flere dage med at gennemgå ansøgningen her på stedet. Resultatet kender vi endnu ikke, men prisen skal uddeles sidst i denne måned, altså her i januar 1999.

Af andre spændende tiltag i 1998 kan nævnes vores »gadeaktioner«. I den første besøgte vi alle virksomheder og forretninger i to gader på nordkysten i den livligste sommertid. I den anden besøgte vi alle restauranter i en udvalgt sommerby en fin og smuk sommeraften. Det var glædeligt at opleve den entusiasme, der blev udvist af alle de deltagende medarbejdere. Resultatet med hensyn til skatte- og momssnyd var overordentligt stort.

Samarbejdsudvalget var meget aktivt dette år. Vi var nået til et stade, hvor vi skulle konsolidere de mange tiltag, vi

efterhånden havde sat i søen. Samarbejdsudvalget har været meget aktivt på en særdeles god måde. Vi holdt konference om at skabe endnu bedre arbejdsforhold, drøftede langsigtede mål for regionen, nedsatte et budgetudvalg og et uddannelsesudvalg. Ja, endog et seniorudvalg blev etableret for at sikre den viden, de ældre tog med sig, når de gik på pension.

Men de fastsatte arbejdsmaal for 1998 fik vi desværre ikke nået. REKS-systemet, VK-systemet¹¹ og andre sofistikerede måleapparater afslørede, at sagsbehandlingstiderne, kontrolresultaterne og restancerne ikke helt var på plads.

Midt på p-pladsen ved Told- og Skatteregion Hillerød er anbragt et vejskilt, som angiver retningen og kilometerafstanden til Told- og Skattestyrelsen, regionens venskabsregion i Sverige og skattekontorerne i de kommuner, hvor regionen har tilsynet. For Ølstykke vedkommende mangler et total. Foto 2000 i Told-Skat Museet.

Told- og Skattedirektør Frantz Howitz ved afskedsreceptionen i marts 2000. Foto i Told-Skat Museet.

Men vi lovede hinanden, at det skulle vi nok klare.

Vi er nu i januar 1999, og endelig oprinder den store dag, hvor der er indbudt til kvalitetsdag i Kødbyens store festlige sal. Dagen begynder tidligt med velkomst, opbyggelige taler om kvalitet i arbejdet og en række arbejdsgrupper om forskellige kvalitetselementer til debat og efterfølgelse. Frokost og flere foredrag. Der er arrangeret en meget stor og fin middag med deltagelse af ministre og embedsmænd fra nær og fjern. Fra Hillerød deltog souschef Orla Riishede og jeg. Efter middagen var tiden kommet, hvor kvalitetsprisen skulle uddeles. Baggrunden for at uddele en pris for kvalitet i arbejdet blev opridset af finansminister Mogens Lykketoft. Konklusionen blev,

at ingen virksomhed opnåede prisen i år, ingen havde point nok, men et antal offentlige virksomheder modtog en anerkendelse for et godt kvalitetsarbejde og for at være godt på vej.

Blandt de udvalgte virksomheder var også Region Hillerød. Vi modtog på scenen et bevis underskrevet af statsminister Poul Nyrup Rasmussen, en stor buket blomster og en hilsen til at bringe med hjem til vores personale. Og et stort applaus fra de mange forsamlede. Det virkede helt overvældende.

Næste morgen var hele personalet samlet i kantinen til morgenkaffe og morgenbrød med Told- og Skattestyrelsen som den ædle giver. Alle medarbejdere modtog en stor flot rose fra Erik Berings Blomster.¹² Jeg holdt en tale, som I må have til gode til en anden gang. Vi blev omtalt i landet aviser og ikke mindst i de lokale aviser. Vi følte, at der var nogle, der anerkendte vores arbejde. Et lyspunkt på en grå januar dag.

2000-

Med det nye år, 2000 er vi klar til at fejre Told og Skats 10 års jubilæum. Ord som Toldldirektoratet, Statsskattedirektoratet, distriktstoldkamre og amtsskattesinspektorater er ord, der er lagt bag os. Yngre medarbejdere kender dem næppe, og ældre medarbejdere ser tilbage på den tid med vemod.

Således tager den ene dag den næste dag. Ord opstår, og ord forgår. Hvis I møder gamle kolleger, der gik på pension i 1990, og fortæller dem om kompetenceudvikling, der måles i »lagkager«, REKS-systemet, interne kontrol-

Afskedsreceptionen i marts 2000: Vicedirektørerne i Told- og Skattestyrelsen, Preben Kristiansen og Ole Kjær siger farvel til regionschef Ole Reich. Foto 2000 i Told-Skat Museet.

ler, resultatløn eller lovområdekontrol, så vil de ryste på hovedet og ikke vide, hvad I taler om. Og ved I for eksempel, hvad EDIFACT¹³ og EDI løn er for noget. Det ved man givet om fem år.

Året 1999 har været et godt år for region Hillerød. Vi har holdt vores løfte til hinanden og nået alle vores planlagte resultatmål. Stor tak til alle herfor. Regionen er inde i en god arbejdsmæssig gænge, og vi kan se, hvordan vi kan gøre det endnu bedre. Måltallene er nået med færre medarbejdere. Mange af vores tiltag er lykkedes. Mange højt prioriterede områder er gået godt, kontrol af miljøafgifter, selskabsligningen og den specielle fokus på forskellige kontroller, som punktvis, partielle og lovområdekontroller. Restanceinddrivelsen har været meget fin, og sagbehandlings-tiderne er forkortet.

Samtidig har vi gennemført en stor tilfredshedsundersøgelse blandt medarbejderne. Den har vist, at 81% af medarbejderne er generelt tilfredse med deres arbejde, hvor 96% finder det af stor betydning. Så her er klart et område, hvor vi i samarbejdsudvalget har måttet tage fat. En række sommer-

møder hos mig har afsløret en del forhold, som vi forsøger at arbejde videre med.

Også en omfattende brugerundersøgelse er gennemført i året. Her viste det sig, at brugertilfredsheden er meget stor. Medarbejdernes indsigt og virksomhedernes indflydelse på tid, sted og afrapportering fik højeste karakterer. Hvorimod tilfredsheden med afgørelserne var mindre gode. Men det er nok ikke alene vores skyld.

Vi har arbejdet videre med udviklingen af vores kompetencer på alle niveauer.

Jeg vil ikke sige mere, om året der gik, og om året der kommer, men se tilbage på året 1990, nu 10 år efter.

Starten var svær. Men vi formulerede hurtigt 10 bud, som vi ville rette os efter. Det blev nu kun til fire bud, men jeg tror, de fleste vil kunne huske dem. Her er de så:

1. Region Hillerød skal være den gode region.
Vi skal mene det selv, så er det også fint, hvis vi kan få andre til at mene det.
2. Du skal være glad for at gå på

Ledergruppen i Told- og Skatteregion Hillerød, marts 2000. Fra venstre: Funktionscheferne Bent Adstofte, Bo F. Hansen, Krie Arbjerg, Bente Yding, regionschef Ole Reich og funktionscheferne Hans Birk og Samuel Roswall. Siddende: Vicerregionschef Orla Riishede og funktionschef Ivan Pedersen. Foto i Told-Skat Museet.

arbejde hver morgen.

3. Sig noget pænt om din arbejdsplads.

Korpsånd er et godt gammelt ord. Hvis du siger noget pænt, virker det godt.

4. Husk at rose din kollega. Det virker.

Til slut vil jeg vende tilbage til et gennemgående tema i flere af de ti år.

Tryghed er et privilegium og det forpligter. Tryghed er et sted at gå hen, hver morgen, et arbejde at udføre i dagens løb og at vide, at lønnen kommer hver måned.

Der blæser en stormvind over den

offentlige sektor i disse år, som efterlader stor utryghed hos medarbejderne. Det har vi også mærket her i huset. Mange har tilkendegivet, »at de er utrygge i jobbet«.

Jeg kan føle det lidt selv nu, når jeg går min vej, selv om det sker helt af egen fri vilje.

På mandag morgen har jeg ikke et sted, hvor jeg skal gå hen og arbejde. Jeg kan godt forstå utrygheden.

Der er især to måder at gribe den an på:

»Du kan bygge læhegn« og stikke hovedet ned i jorden. Og så kan du håbe, at stormen er drevet over, når dit

Ved afskedsreceptionen i marts 2000 for regionschef Ole Reich spillede Told- og Skats hornorkester. Det er fra venstre mod højre: Bent Munkholm, Leif Børlos, Anja Finne-Larsson, Mads Madsen og Mogens Rasmussen.

Foto i Told-Skat Museet.

hoved igen kommer frem. Eller

»Du kan bygge vindmøller« og udnytte stormen til at bekæmpe uvæsenet.

Jeg er tilhænger af det sidste.

Men jeg tror ikke, utrygheden bekæmpes med garantier mod forandringer. Men der er også andre veje til at skabe sikkerhed for sig selv og for sit arbejde overalt i samfundet gennem udvikling og uddannelse.

Når jeg nu forlader jer, vil jeg gå ud i samfundet og fortsætte med en kvalitetsudvikling af dette. Med arbejde til alle, der vil og kan, et sted at gå hen hver morgen.

Det vil være et godt mål. Og så vil jeg med mange gode minder se på Told og Skat fra sidelinien. Men jeg vil helt givet komme til at savne jer alle.

Held og lykke med vindmøllerne til alle i fremtiden.

Tak for nu!

Noter

1. REKS er et system til måling af produktionen.
2. Ambi var en ulovlig afgift på vareførelse. Underkendt af EU.
3. Selskabstømninger er en særlig form for skattesnyd med aktieselskaber.
4. Grønne kroner og røde kroner: et populært målesystem af produktionen. Grøn tid er god tid, rød tid er mindre god tid.
5. Støttegrupper er grupper med specialopgaver.
6. Vurdering af fast ejendom.
7. Energibesparende afgifter.
8. Forudtrykte selvangivelser.
9. Kontrollørkorpset var et særligt udvalg af medarbejdere med henblik på kontrolopgaver, som i øvrigt ikke blev udført, og med henblik på successiv afskedigelse.
10. »Lagkager« er en visuel beskrivelse, hvor et udsnit viser den kompetence, en medarbejder er i besiddelse af.
11. Et virksomhedskontrolsystem.
12. En fin blomsterhandler i København.
13. Et EDB-system for overførsel af administrative data.

Rationalisering og fiktive handeler

Af en kontroltolders dagbog (8)

af Bent Andreassen

1980-1990. Tilløb til en ny omfattende rationalisering

Selve momskontrolafdelingen ved distriktstoldkammerne var delt op i sektioner, hvor hver enkelt sektion havde ansvaret for momskontrollen inden for forskellige brancheområder. Det var en god opdeling på daværende tidspunkt, fordi regnskabsmæssig kunnen blev naturligt parret med et stort kendskab til de brancher, hvis virksomheder man havde kontrollen med.

Dette med opdeling af virksomheder blev i en lang periode efter 1990 genstand for stor diskussion. Mange, især de, der kom fra den tidligere toldside, var svorne tilhængere af brancheopdelingen. Jeg selv havde et mere afslappet forhold til dette. Jeg gjorde mig til talsmand for, at Kiksfabrikken Oxford i Hjørring havde mere tilfælles med en anden stor fødevarerfabrikationsvirksomhed som et slagteri, end med en anden brødfabrikant, eksempelvis en bager!

Når man i momskontrollen stødte på uregelmæssigheder, der kunne have skattemæssig interesse, blev der foretaget en indberetning til de statslige amts-skatteinspektorer. Det var sådan set en udmærket ordning.

Politikere fik øjnene op for, at her var et rationaliseringspotentiale: man

havde et distriktstoldkammer, der i et ret stort afgrænset område stod for opkrævning af told, moms og punkt-afgifter, og man havde et amts-skatteinspektorat, som i næsten det samme afgrænsede område havde ansvaret for den statslige ligning af virksomheder. Disse politikere fremførte, at når man nu alligevel var på momskontrol, så kunne man vel lige så godt ved samme lejlighed og med baggrund i de samme regnskaber kontrollere de skattemæssige forhold.

Den tidligere beskrevne sag, hvor man fra Frederikshavn Distriktstoldkammers side arbejdede tæt sammen med personale fra Amtsskatteinspektoratet i Hjørring, var et godt eksempel på dette.

I slutningen af årtiet blev derfor gennemført den næste store rationalisering for toldvæsenets vedkommende, og de statslige amts-skatteinspektorer og distriktstoldstederne blev sammenlagt til 31 told- og skatteregioner. Det, der var politisk besnærende og oven i købet sagligt rigtigt, mødte stor modstand, hvor alle kunne være med til at kaste benzin på bålet: »Hvor skulle told- og skatteregionen have til buse?«, »Hvem skulle flytte?« og ikke mindst: »Hvem skulle være regionschef?«

Hertil kom, at det var to forskellige kulturer, der skulle smeltes sammen. Det gik alligevel. Det var første midt i

halvfemserne og egentlig endda fortsat senere, at frustrationerne kom. Mine i hvert fald.

Kommunerne gjorde i hele perioden vrøvl. De har aldrig villet af med kontrolarbejdet for selskaber og virksomheder. Kommunale ligningschefer førte sig frem. Ofte med uberettiget kritik af vort arbejde. Det hele gik op i politik, og fra 1. januar 1998 var der de mærkeligste konstruktioner, når der skulle foretages samordnet kontrol i en større virksomhed.

Ved kontrol af en koncern skulle følgende ting koordineres: kommunen eller et kommunesamarbejde havde ansvaret for det skattemæssige, undtagen arbejdsgiverkontrollen, der var placeret hos en told- og skatteregion. Told- og skatteregionen havde ansvaret for momskontrollen og kontrollen af eventuelle punktafgifter og så selvfølgelig arbejdsgiverkontrollen. Hvis selskabet eller koncernen havde import eller eksport, havde toldcentret ansvaret for dette. Dog efter 1. januar 2002 blev det godt fungerende toldcentre igen jævnet med jorden efter i fire år at have vist deres eksistensberettigelse.

Er du forvirret? Det var virksomhederne også.

Det værste ved koordination var dog, at man per natur interesserede sig mest for det, der var mest givtigt og interessant, og det er ofte ens eget, nemlig de virksomheder, man selv ved en prioritering har udsøgt til kontrol. Derfor bliver alle andre områder, man skal koordinere med, per samme natur lidt uinteressante. Derfor bliver det samlede resultat derefter. Mange gange halvhjertet.

Det at kontrollere en virksomheds

toldforhold alene var faktisk en rigtig god idé. Fra vores side blev der foretaget en seriøs kontrol af import og eksport, og megen af den kontrol kunne langt hen ad vejen forberedes på forhånd på grund af de gode edb-systemer, der er opbygget vedrørende varebevægelser.

Set fra et virksomhedssynspunkt er skatte- og moms kontrol og told kontrol to vidt forskellige ting. Ved skatte- og moms kontrol involveres naturligt nok virksomhedernes bogholderifunktion. Ved told kontrol er toldarbejdet for mindre virksomheders vedkommende overladt til et spedititionsfirma, og for de større virksomheders vedkommende har man egne spedititions- og logistikafdelinger, som tager sig af dette arbejde.

Det er altså to forskellige målgrupper i firmaerne, man retter henvendelse til, når der skal foretages henholdsvis moms- og skatte kontrol og kontrol af virksomhedens toldforhold. Argumentet om, at vi dermed løb og faldt over hinanden, var derfor mere teori end virkelighed.

Det med samordnet kontrol endte efter min opfattelse ofte i det absurde. Således deltog der i 2001 i en samordnet kontrol af en stor møbelkoncern på Mors personale fra: den lokale skatteforvaltning i Morsø kommune, regionen i Thisted og toldcentret i Ålborg. Det blev til så mange personer, at direktionen for koncernen brokkede sig over, at så mange kontrolfolk deltog!

1987. »Toldere afslørede fiktive handeler i Jyde-Kompagniet«

Årtiet var også præget af sager, der havde deres udspring i toldvæsenets alminde-

lige kontrolfunktioner. Jyllands-Posten kunne således den 28. januar 1988 bringe en artikel med følgende overskrift: »Toldere afslørede fiktive handeler i Jyde-Kompagniet«, og Aalborg Stiftstidende bragte et år senere følgende overskrift: »Moms kredit til Jyde-brødrene blev stoppet« og følgende underrubrik »Toldvæsenet greb til utraditionel metode og sparede det offentlige for milliontab.«

Artiklen, der var skrevet af Carl Aa. Østergaard, var meget oplysende og lærerig. Hans artikel lød:

Toldvæsenet fandt i sagen om Jyde-Kompagniet et effektivt våben mod at blive malket af en økonomisk trængt koncern. Der er stort set ingen momstilgodehavender i koncernen, fremgår det af en pressemeddelelse, som Frederikshavn Distriktstoldkammer har udsendt om sine aktiviteter i 1988. Tolderne i Frederikshavn og kollegaerne i Herning - i hvis område Jyde-Kompagniets datterselskaber var koncentreret - opdagede på et tidspunkt, at det snerpede mod konkurs. I modsætning til private kreditorer har toldvæsenet ikke mulighed for at sikre sig gennem garantier.

I stedet blev der taget det usædvanlige skridt at pålægge koncernen ikke at beregne moms

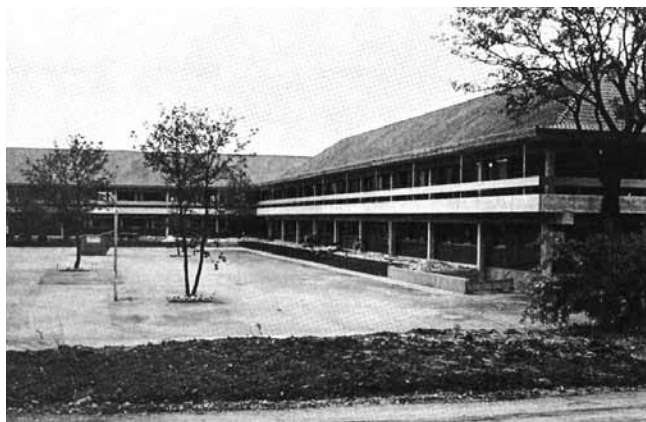
af varer, der blev handlet i lukkede kredsløb. Toldvæsenet mente at kunne dokumentere, at handelerne ikke var erhvervsmæssige, men skete for at skaffe likviditet gennem belåning af fakturaer.

Pålægget sparede det offentlige for et tab på et tocifret millionbeløb, som ellers ville være blevet udbetalt i momsrefusion. Toldvæsenet har tavshedspligt, med mindre der er grundlag for politianmeldelse, og er altså afskåret fra at advare private kreditorer. Men den manglende momsregning kunne virke som et advarselssignal til långivere, der finansierede fakturaer.

Der skal væsentlige grunde til, at toldvæsenet nægter at anerkende en handel som erhvervsmæssig og dermed momspligtig. Væsentlige grunde kan være, at varen handles i et lukket kredsløb til stadig stigende priser, der ligger over handelsværdien, samtidig med at varen rent fysisk forbliver det samme sted.

Erfaringerne fra sagen om Jyde-Kompagniet vil blive brugt til at intensivere overvågningen af de såkaldte konkursryttere - personer, som lader selskab på selskab gå konkurs efterladende en stribe af tilgodehavender.

Artiklen var udsprunget af, at jeg i firserne sammen med kollegaer i Frede-

Distriktstoldkammerbygningen på Brændgårdsvej i Herning, taget i brug 1. juli 1980. Foto i Told-Skat Museet.

rikshavn og Herning var involveret i efterforskningen i det, der senere blev kendt som sagen mod Jyde-brødrene.

Ved et udbetalingskontrolbesøg konstaterede jeg og en kollega, at der i januar kvartal 1987 af Jyde-Kompagniet blev udstedt fakturaer til Daells Varehus for 31,5 millioner kr., eksklusive moms.

I Daells Varehus ville man ikke vedkende sig handelen, og det var vores opfattelse, at udfaktureringen var sket enten i finansieringssøjemed eller for at pynte på Jyde-Kompagniet Århus A/Ss regnskab og hermed koncernens regnskab.

Ikke blot ville køber ikke vedstå købet, men fakturaværdien var også, efter vores opfattelse, urealistisk høj. Ved at sammenholde de enkelte varesalgsposter på salgsfakturaerne med selskabets indkøbspriser kunne det konstateres, at der var kalkuleret med avancer på 240-250%!

Jyde-brødrene blev frifundet ved Byretten i Herning, og sagen blev ikke anket. Jyde-brødrene blev ved dom tilkendt erstatning.

1990. Manglende opbakning

Frifindelsesdommen og erstatningssagens udfald afstedkom stor presseomtale. Jeg havde en kommentar til frifindelsesdommen. Jeg læste domsudskriften meget omhyggeligt og fandt ud af, at domsudskriften var meget mere nuanceret end presseomtalen af dommen. I frustration skrev jeg en artikel om dommen og den avisomtale, dommen medførte. Jeg skrev også artiklen for at bakke op om en god kollega. Artiklen fik jeg aldrig indsendt, hvilket jeg mange gange senere har fortrudt. Artik-

len lød:

Uge 37 var præget af dagspressens omtale af den erstatning. Jyde-brødrene blev tilkendt ved Landsretten. Sagen er også af flere dagblade blevet behandlet i lederrubrikken. I artikler, hvor forsvarsadvokaterne har haft lejlighed til at ytre sig, er det flere gange hævdet, at Jyde-Koncernens fald skyldtes toldvæsenets interesse for den meget omtalte »Daells Varehus-handel« på cirka 30 mio. kr. Både folk med og uden kendskab til told- og skattevæsenets arbejdsmetoder kunne få det indtryk, at kontrolpersonale fra toldvæsenet har set det som deres fornemste opgave at vælge en række gode og solide selskaber. Det er også den opfattelse, vi under vore kontrolbesøg i virksomhederne og hos revisorer og advokater nogle gange bliver mødt med i øjeblikket.

Det skyldes, at offentligheden aldrig er blevet orienteret om, hvorledes sagen om den ovennævnte 30 mio. kroners handel tager sig ud anskuet fra told- og skattevæsenets side. For god ordens skyld skal det anføres, at da disse begivenheder fandt sted, var toldvæsenet og det statslige skattevæsen endnu ikke fusioneret.

Indledningsvis skal anføres, at toldvæsenet, siden moms blev indført i 1967, som en stående kontrolopgave har haft at foretage kontrol af negative momsangivelser, det vil sige momsangivelser, hvor virksomheder af den ene eller anden årsag skal have penge fra toldvæsenet. Det er en kontrolform, toldvæsenet anvender over for de virksomheder, der til stadighed får penge udbetalt, fordi der er tale om eksportvirksomheder, og over for andre virksomheder, der lejlighedsvis skal have moms retur fra toldvæsenet, eksempelvis på grund af større investeringer i driftsbygninger, driftsmateriel og varelagre. En af filosofierne bag denne kontrolform er, at de penge, man ikke udbetaler forkert, har man i hvert

tilfælde heller ikke døje og omkostninger med at krads ind igen.

I mange tilfælde foretages kontrollen ved, at man telefonisk har kontakt med virksomhederne for eksempelvis for at få oplyst: Hvad er årsagen til, at man skal have moms penge udbetalt? Hvis årsagen er køb af et større driftsmiddel, eksempelvis en landmands køb af en mejetærsker, får vi bekræftet handelen telefonisk både hos køber og sælger, idet der skal være samtidighed i afregningen, forstået således, at hvis køber har momsen med som købsmoms i en given periode, skal sælgeren have momsbeløbet med som salgsmoms i samme periode.

For udenforstående skal det anføres, at det er helt legitimt at skulle have moms penge retur. Helt typisk er det for virksomheder, der er i etableringsfasen, og hvor udgifterne ganske enkelt overstiger indtægterne.

De virksomheder, der på den måde får kontakt med told- og skattevæsenet, betragter det også som en naturlig ting med denne form for kontrol, hvor man fra told- og skattevæsenets side får bekræftet årsagen til udbetalingen af negative momstilsvær. Når dette sker ved kontrolbesøg, får vi også et indblik i virksomhedernes forhold, blandt andet de økonomiske udviklingstendenser, avanceforhold og lignende, og er bedre i stand til at vurdere fremtidige angivelser.

Ved det tidligere Frederikshavn Distrikts toldkammer blev der således i 1989 aflagt 491 virksomhedsbesøg, som resulterede i, at udbetalingerne af negativ moms blev reduceret med 18,5 mio. kroner. Det samme tal var for 1990 27,5 mio. kroner.

Kontrolbesøgene resulterer også i, at der konstateres fejl i virksomhedernes favør, og i 1989 foranledigede den omtalte kontrol, at virksomhederne fik udbetalt yderligere 1,5 mio. kr. Tallet for 1990 var 3,3 mio. Det vil sige, at virksomhederne i første omgang

havde snydt sig selv for disse 4,8 mio. kr. over den nævnte toårs periode.

Under et sådant kontrolbesøg den 26. maj 1987 i Jyde-Kompagniet Århus A/S, der i begyndelsen af 1987 flyttede fra Herning til Frederikshavn, blev man fra kontrollens side opmærksom på, at der var faktureret varer for cirka 30 mio. kr. til Daells Varehus. En revision den 11. juni 1987 i »den anden ende«, altså hos Daells Varehus, godtgjorde, at man ikke der havde noget kendskab til fakturaerne.

Det fremgår af dommen, direktør Jeppe Pedersens forklaring, side 45, »Det er tiltaltes opfattelse, at Daells Varehus-handelen ville være blevet gennemført, hvis det ikke havde været på grund af toldvæsenet«. Ligeledes side 46, »Tiltalte har videre forklaret, at der blev udstedt kreditnota på en del af beløbet den 1. maj 1987, da det måtte konstateres, at handelsaftalen ikke blev til noget på grund af, at toldvæsenet løb hos Daells Varehus«.

Kontrolbesøget i Daells Varehus fandt, som tidligere nævnt, sted den 11. juni 1987! Om handelen har direktør Nielsen, Daells Varehus, forklaret, jfr. dommens side 187:

»Der er ikke sket nogen leveringer, som kan relateres til en 30 mio. kroners handel, og vidnet kender ikke en kreditnota på 17 mio. kroner. Daells Varehus har aldrig været debitor hos Jyde-Kompagniet for 52 mio. kr.«.

Videre forklarer direktør Nielsen »En anden grund til, at ordren med Jyde-Kompagniet ikke blev til noget, var, at Daells Varehus blev ringet op fra toldvæsenet, der oplyste, at der fra Jyde-Kompagniet var indbetalt for meget i moms, og ønskede at undersøge nogle fakturaer. Toldvæsenet kom da fysisk på besøg hos Daells Varehus og oplyste, at en told-assistent havde set, at nogle varer, som var faktureret fra Jyde-Kompagniet til Daells Varehus, ikke var i Daells Varehus' katalog. Hos Daells Varehus fandt man det mærkeligt, at

der var indbetalt for meget i moms fra Jyde-Kompagniets side, og man diskuterede det i indkøbsgruppen. Man blev enige om at stikke fingeren i jorden og skubbe handlen. Vidnet mener ikke, at toldvæsenet antydede noget kriminelt vedrørende Jyde-Kompagniet.

Daells Varehus-direktøren kan tidligt være ringet op efter den 26. maj 1987, da vi først på dette tidspunkt i det hele taget så fakturaerne på Daells Varehus-handelen. Hvis direktøren blev ringet op fra toldvæsenets side, har det højst sandsynlig været for at aftale kontrolbesøget, som fandt sted den 11. juni 1987. Jeg skal tillade mig at rekapitulere forløbet:

15. februar 1987 finder faktureringen på de 30 mio. kr. til Daells Varehus sted.

1. maj 1987 finder krediteringen på en stor del af ovennævnte handel sted,

26. maj 1987 finder udbetalingskontrol vedrørende januar kvartal sted i Jyde-Kompagniet Århus A/S, Gærum, og

11. juni 1987 finder kontrolbesøget hos Daells Varehus sted.

De to første datoer fremgår af domsudskriften, medens de to sidste datoer ikke kan være offentligheden bekendt. Fra toldvæsenets side »løb« vi ikke i Daells Varehus, forinden kreditnota blev udstedt 1. maj 1987, og det kan altså ikke være toldvæsenets skyld, at 30 mio. kroners-handelen ikke blev til noget.

Generelt skal det anføres, at kontrolpersonalet i toldvæsenet ikke har større lyst til ved utidig indblanding at medvirke til at ødelægge eller nedlægge virksomheder med deraf følgende arbejdsløshed. Vi kommer i virksomhederne til daglig. Vi kommer til at kende ejere og mange ansatte, især dem, der sidder på de administrative funktioner, og nogle gange er det ganske svært at udføre den kontrol, der som yderste konsekvens kan føre til en virksomhedslukning med de følger, det har for ejere og medarbejdere.

Forsvarerne i Jyde-Kompagni-sagen har flere gange under sagens forløb, senest efter domsafsigelsen om erstatningsspørgsmålet, påstået, at toldvæsenet var skyld i, at handleterne med Daells Varehus aldrig blev til noget. Man har således hævdet, at toldvæsenet under besøget hos Daells Varehus havde udtalt sig om, at der var tale om noget kriminelt.

Afhøringen af direktør Nielsen, Daells Varehus, siger om dette, jfr. domsudskriftens side 187: »Vidnet mener ikke, at toldvæsenet antydede noget kriminelt vedrørende Jyde-Kompagniet«. Af domsudskriftens side 4 og 5 fremgår følgende: »at det overskudsgivende selskab i »Jyde-Koncernen«, Jyde-Kompagniet Århus A/S's omsætning, som opgjort i koncern-resultatopgørelse for tiden 1/10 1986 - 30/4 1987, i alt ca. 119 mio. kr., sammensatte sig på følgende måde, nærmere:

at ca. 46,7 mio. kr. refererede til én handel indgået den 30/4 1987 med A/S y,

at ca. 31 mio. kr. refererede til den under forhold 1b beskrevne handel med Daells Varehus A/S,

at ca. 17 mio. kr. af den under 1b beskrevne handel var tilbageført ved kreditnota af 1/5 1987,

at ca. 14,9 mio. kr. refererede til handel med koncernens hovedaktionær, tiltalte Jeppe Victor Petersen, udfaktureret pr. 30/4 1987,

at ca. 12,1 mio. kr. refererede til handel med selskabets direktør, tiltalte Morten Victor Petersen,

at ca. 4,7 mio. kr. refererede til en ikke-genemført handel med xx Isenkram A/S, samt

at 25 mio. kr. i veksler, trukket på A/S y, angiveligt...«

Navnene under a, f og 2 er udeladt af mig, men fremgår af domsudskriften.

I Daells Varehus-handelen er sælger og køber, jfr. domsudskriften, ikke enige om, at en handel i det hele taget har fundet sted, og om handelen under pkt. f hedder det, jfr. ligeledes

domsudskriftens side 198: »Direktør x har forklaret, at xx Isenkram A/S ikke har indgået en handel med Jyde-Kompagniet Århus, som anført i dette selskabs resultatopgørelse for perioden 1. 10. 1986 – 30. 4. 1987«.

Hvad har retten ment om dette?

Af domsudskriftens side 209 fremgår blandt andet: »retten skal indledningsvis bemærke, at resultatopgørelsen for Jyde-Kompagni-koncernen for perioden 1 10 1986-30 4 1987 ikke findes at give et retvisende billede af koncernens økonomiske forhold, når hen- ses til den i resultatopgørelsen indeholdte om- sætning for Jyde-Kompagniet Århus A/S...«.

Videre, side 210: »at tiltalte Jeppe Victor Petersen ikke havde belæg for at tro, at der var indgået en aftale med Daells Varehus A/S. Denne handel burde derfor ikke være optaget i periodeomsætningen, hvilket også understreges af, at ca. 17 mio. kroner af han- delen blev tilbageført ved kreditnota den 1. maj 1987. Der er ligeledes lagt vægt på, at der er medtaget en ikke gennemført handel med xx Isenkram A/S, jfr. direktør x's for- klaring.«

Videre side 210: »at varesalget til Morten Victor Petersen på ca. 12 mio. kroner rettelig må anses for en vareparkering.«

Jeg kunne konkludere, at en omsætning på 31 mio. + 12,1 mio. + 4,7 mio. - kreditnotaen på 17 mio. = ca. 31 mio. ud af en omsætning på 119 mio., efter dommerens opfattelse ikke burde have været med i periodeopgørelsen med de begrundelser, der er anført i dommen.

Videre i dommen, side 210, udtaler retten: »Omsætningen i Jyde-Kompagniet Århus A/S må herefter anses for at være forstørret, hvorved det økonomiske billede af hele kon- cernen forbedredes.«

Om selve sagens udfald er der intet at diskutere. Der er sket frifindelse. I kon- sekvens af dette er de tiltalte blevet til- kendt de erstatninger, som har afsted-

kommet de nye indlæg i dagspressen.

Formålet med denne artikel har ale- ne været at belyse den meget omtalte »Daells Varehus-handel«, som den blev anskuet fra toldvæsnets side og især at gendrive påstanden om, at vi skulle være skyld i, at den omtalte handel ikke blev til noget og i konsekvens af dette Jyde-Kompagni-koncernens fald.

Direktør Jeppe Petersen skrev efter sa- gens afslutning en bog om sagen. »Bank under bordet« var titlen på bogen.

I bogen tilsvinede Jeppe Pedersen en god kollega, nemlig den funktionschef i Herning, som ledede efterforskningen fra toldmyndighedernes side. Jeppe Pe- dersen skrev blandt andet i sin bog:

Nu skal man jo passe på, hvad man skriver. Men jeg kan vist godt fortælle, at jeg kun én gang tidligere har mødt en af (navnet på den pågældende kontrolchef)'s kaliber. Det var på en fisketur – og han havde en krog i gabet.

Som om dette ikke var nok, så afslut- tede Jeppe Pedersen sin bog med at be- skrive seks scenarier om, hvorfor Jyde- Kompagniet gik ned. I et af scenarierne beskriver han en sammensværgelses- teori, hvori toldvæsenet indgik.

Utroligt, at ingen i Direktoratet for Toldvæsenet tog til genmæle. Det var virkelig en af de sager, hvor der savnedes støtte fra centralt hold. Det var desuden en sag, af hvilken man kunne lære, at en sag ikke må blive for hårdt tilskåret. Det er min opfattelse, at hvis sigtelsen havde omfattet overtrædelse af regnskabs- og momslovgivningen, havde vi stået langt stærkere.

Derved kunne vi i Danmark måske have undgået de store sager, der senere

fandt sted vedrørende overbelåning af skibe, hoteller, investeringsprojekter osv. Alle sammen siger, hvor man vist kan sige, at »omsætninger blev forstørret« og »varer parkeret«.

En anden årsag til, at jeg gik så højt op i sagen og dens udfald, var, at jeg sammen med en kollega fandt de i dommen omtalte »Daells Varehus-fakturaer«. Det skete i forbindelse med det omtalte udbetalingskontroleftersyn, hvor man fra Jyde-Kompagniets side hævdede, at et stort negativt momstilsvær i et af de tilknyttede selskaber skyldtes, at der var indkøbt for mange millioner kroner værktøj i Kina, og at dette værktøj angiveligt allerede skulle være solgt til det omtalte varehus. Derefter fik vi præsenteret salgsfakturaerne til varehuset. De så underlige ud, og derfor kontaktede vi varehuset for at få handelen bekræftet. Det fik vi ikke!

Fakturakopierne var desuden forsynet med en påtegning om, at provenuet kun med frigørende virkning kunne indbetales til et bestemt pengeinstitut. Derefter strammede vi op på den måde, som fremgik af Carl Aa. Østergaards glimrende artikel.

Vores kontrol blev behandlet på lederplads i Vendsyssel Tidende den 20. juni 1990. Der var drøje hug til alle. Om toldvæsenet hed det:

Virksomheder landet over vil især hæfte sig ved de påstande, der er rejst fra forsvarene om, at det var spørgsmål fra toldvæsenet og Finanstilsynet til Jyde-Kompagniets handels- og finansieringsforbindelser, der tvang virksomheden i knæ. De to offentlige instanser skal have fri mulighed for at kontrollere og efterforske, men det skal gøres med hensynstagen til, at en mistanke kan være ubegrundet.

Man kan ikke afvise, at de i den forbindelse også skal have mulighed for at kontakte et firmas kunder og leverandører. Det afgørende er, at det sker på en måde, som ikke skaber unødigt mistænksomhed og derved får kunderne til at forsvinde med firmaets konkurs til følge – endnu inden efterforskningen er afsluttet.

Lederen, med overskriften »Bagmænd« sluttede:

Selv om det i denne sag ville være svært at undgå, at finansieringskilderne fik kolde fødder efter åbenbart store långivninger, hvis formål kun kunne være udsigten til let tjente penge.

Dagbladet Børsen bragte den 21. juni 1990 en stort opsat artikel om frifindelsen af Jyde-brødrene. »Frifindelsen hvidvasker ikke Jyde-brødrene« og under rubrikken: »212 sider lang dom med kritiske bemærkninger om deres forretningsmetoder«.

Det var kloge og fornuftige ord fra et par af kontrolmyndighedernes vagthunde. Det viste også, at nogle journalister rent faktisk læste dommen!

Opbakning er ikke noget man behøver, når man i Jyllands-Posten, stort opsat, bliver rosende omtalt. Opbakning er noget man behøver, når man ligger ned!

1987. Handelsaftaler indgået i belåningsøjemed

Under efterforskningen i Jyde-Kompagnisagen blev det hurtigt klart, at hvis vi ikke fra toldvæsenets side foretog os noget drastisk, var det lige så sikkert som amen i kirken, at toldvæsenet i et

af de tilknyttede selskaber ville komme til at lide et momstab, idet der på et tidspunkt i et selskab ville opstå et stort negativt momstilsvær, som vi skulle udbetale. Modposten ville være i et andet af selskaberne, hvor toldvæsenet så skulle have et stort positivt momstilsvær indbetalt. Dette momstilsvær ville være korrekt angivet, men det ville aldrig blive indbetalt.

Derfor traf Herning og Frederikshavn Distriktstoldkamre afgørelse om, at de juridiske personer, når de handlede internt, ikke måtte påføre de udstedte fakturaer moms. De interne transaktioner var særegne ved, at de ikke blev gennemført med traditionelt erhvervsmæssigt sigte, men efter vor opfattelse gennemførtes for at skaffe likviditet gennem finansiering af fakturatilgodehavender mv.

Vore undersøgelser af nævnte type handelstransaktioner havde godtgjort, at samme varer ofte handledes indbyrdes mellem selskaber/personer med tilknytning til koncernerne, således at varerne ikke solgtes til forbrug, men cirkulerede papirmæssigt i et lukket kredsløb, at den fakturerede pris for varerne som regel steg for hver handel, at handelspriserne for varerne i en række tilfælde ikke svarede til varernes værdi i almindelig handel, samt at varerne under hele handelsforløbet ofte havde været oplagret samme sted.

Derfor pålagde vi selskaberne og personerne med tilknytning til koncernen, at de ikke måtte opkræve moms ved denne type handelstransaktioner. Det vil sige, hvor handelerne ikke skete i sædvanligt handelsøjemed, men af hen-

syn til at skabe et belåningsgrundlag.

Vores pålæg var begrundet i momslovens paragraf 1, hvorefter der skulle svares moms i alle led af den erhvervsmæssige omsætning af varer og afgiftspligtige ydelser. Der skulle således ikke svares moms, når der ikke foregik nogen erhvervsmæssig afsætning.

I fakturaer, der udstedtes som led i transaktionerne, skulle der, i henhold til momslovens paragraf 17, stk. 11, oplyses, at priserne ikke indbefattede moms, og at der ved faktureringen kunne henvises til den specielle afgørelse, vi havde truffet.

Ved tvivlsspørgsmål om pålæg af moms i forbindelse med de enkelte handelstransaktioner kunne der rettes henvendelse til toldvæsenet. Herning Distriktstoldkammeres afgørelse blev truffet i samråd med Frederikshavn Distriktstoldkammer og afgørelsen kunne indbringes for Direktoratet for Toldvæsenet.

Denne efter min opfattelse geniale afgørelse blev aldrig anket. Ved at gennemføre dette lidt utraditionelle skridt undgik toldvæsenet at miste et to cifret millionbeløb.

Gid vi i andre sammenhænge havde været lige så forudseende. Jeg tænker her specielt på selskabstømmersagerne.

Det er i det hele taget min opfattelse, at Told-Skat i mange sammenhænge er for defensive.

(fortsættes i næstfølgende nummer)

Tolder i København, Ålborg, København og Hvidovre (5)

af Frode Bang

Efter toldelevkursus.

Frihavnens Vejerbod

– 21. maj 1966-31. maj 1967

I hele den forløbne tid under min uddannelse havde min stillingsbetegnelse fortsat været »toldpakhusbetjent«, og dette ville ikke blive ændret, før jeg blev udnævnt til toldassistent. Som reglerne var dengang, skulle jeg kun gå et år efter bestået eksamen og virke som toldmedhjælper, medens mine kursuskammerater skulle gå to år. For mit vedkommende betød det, at jeg ville blive indplaceret i anciennitetsorden for toldassistenter udnævnt i 1967. Det er da vist også det eneste, jeg fik som »sidegevinst« i min tjenestetid. Men det var da heller ikke min forventning; det interessante for mig var at komme til at arbejde som toldassistent.

Efter de daværende regler skulle jeg gøre tjeneste hele dette år i Frihavnens Vejerbod. Begrundelsen skulle være, at en af min kategori ved fortoldning ikke direkte skulle gå og sætte toldpakhusbetjente i arbejde (ud- og indpakning m.m.). I Frihavnens Vejerbod stillede Frihavns Aktieselskab nemlig selv pakhuspersonale til rådighed, og så var man ude over de nævnte problemer. Dermed er det ikke sagt, at der ikke af og til kunne opstå problemer med

dette pakhuspersonale. De var ikke alle lige arbejdsvirge, men de var nu alle flinke og rare, og de skulle selvfølgelig ikke behandles ens.

Ved udgangen af maj var vi en tre-fire stykker fra kursusholdet, som mødte i Frihavnens Vejerbod, hvor vi straks efter blev forsynet med de dengang obligatoriske hvide kitler. Det var nu meget praktisk, idet vi derved beskyttede vort eget tøj. Efter datidens normer gav det også en egen »pondus« med sådan en hvid kittel, og jeg tror nok, at vi følte os sådan lidt mere værd. Vi var nu (i dobbelt forstand) påklædt til at prøve kræfter med de virkelige opgaver, der på tarifieringsområdet lå og ventede på os.

Jeg begyndte i Frihavnen sammen med min kursuskammerat Flemming Rasmussen, der senere kom til Køge og avancerede til funktionschef. I fritiden spillede vi håndbold sammen i Toldvæsenets Idrætsforening, »T.I.F.«. Vi har senere som Old Boys spillet imod hinanden – han for Køge og jeg for Avedøre. Så »drillede« vi hinanden; jeg ham, hvis jeg som målmand klarede hans skud – og omvendt, når han scorede mål hos mig.

Det syntes at vimle med hvidkitlede toldere, som der dårligt nok var plads til i de otte bure i de to vejerboder (en stor og en lille). Burene var forsynet

Toldbehandling i Frihavnens vejerbod. I baggrunden ses et af glasburene, med nummeret 5. Foto i Told-Skat Museet.

med glaseruder, hvori der fandtes forskydelige ekspeditionsrunder. I hvert bur fandtes en skrivemaskine og den sædvanlige hængelampe med grøn skærm. Senere blev vi også forsynet med en hånddrevet regnemaskine – en såkaldt »snurrebasse«, men det var først efter, at damernes efterregning af toldværdier var afskaffet. Vi fik således pålagt et stykke arbejde, der nok ikke synede særligt stort, men alligevel.

Toldkontrollørerne, der havde deres eget glasbur i den store vejerbod, modtog fortoldningspapirerne fra klarererne og lagde dem i kronologisk orden i en bunke. Ved den senere fortoldning blev begæringerne udleveret til klareren igen, forsynet med nummeret på den vægt, hvor fortoldningen skulle foretages. Der var et højtaltersystem, der var indrettet således, at kontrolløren i mikrofon fra glasburet kunne annoncere den næste ekspedition. Dette skete efterhånden, som der blev ledige vægte. Når en toldassistent ved en af vægtene var færdig med sin ekspedition, skulle fortoldningspapirerne straks returneres til kontrollørburene gennem et rørsystem. Samtidig skulle den pågældende toldassistent markere

sin ledighed ved at trykke på en knap i sit glasbur og derved tænde sit vægtnummer på en lystavle i kontrollørburet.

Da jeg startede, var overtoldkontrollør (OTK) G.C.C. Bannis chef for vejerboderne, men da han kort tid efter tog sin afsked, fungerede TK W.K.S. Alkirk, indtil stillingen blev besat med OTK H.A.M. Nielsen. De øvrige kontrollører gik på skift. Da det egentlige overopsyn senere blev indskrænket, måtte hovedparten af kontrollørstaben selv sidde og fortolde i de forskellige bure. Det var vist ikke lige let for dem alle. OTK Nielsen fortsatte som leder af vejerboden med TK A.G.L. Dall som hjælper. Hans »kælenavn« var »Dall i færgen« på grund af hans tidligere tilknytning til dette kontor på stedets 2. sal.

Ved den enkelte vægt var det så op til den pågældende toldassistent, hvor meget der nødvendigvis skulle pakkes ud for at kontrollere, om varen var angivet under den rigtige toldposition i toldtariffen. Her var det så, at der kunne opstå små gnidninger med pakhuspersonalet og/eller klareren, hvis sidstnævnte havde meget travlt. Det var en selvfølge, at man ikke lod sig påvir-

ke deraf, selv om presset kunne være stort. Af denne grund var ikke alle told-assistenter lige vellidte, men det skulle de forskellige klarerere lige vænne sig til. Jeg skal ikke skjule, at jeg vist desværre efter nogens mening kom til at høre til den mindre vellidte kategori.

Jeg havde et utroligt godt samarbejde med OTK Nielsen, der støttede mig i mit arbejde; vi kom jo efterhånden til at kende hinanden godt. Nielsen gjorde sig til vane at anvise de fortoldninger, som han specielt syntes, der skulle ses nærmere på, til »vægt 7«, hvor jeg sad. Når en sådan ekspedition var på vej til mig, åbnede han lige døren fra kontrol-lørburet ind til den lille vejerbod, kiggede på mig og nikkede. Så var jeg klar over, at der kunne være et eller andet, som jeg skulle se nøjere på.

På denne måde fik jeg en hel del ekspeditioner, som det egentlig var mig pålagt at få pakket ud. Da det kun var en aftale mellem Nielsen og mig, blev jeg af flere klarerere opfattet som et irriterende moment i den travle hverdag. At jeg måske også blev opfattet på denne måde af kolleger og frihavspersonalet, var der jo ikke rigtig noget at gøre ved for mig som loyal medarbejder for Nielsen. Det kunne dog godt være meget irriterende af og til at høre, når egne kolleger og de øvrige deltagere i en fortoldning i krogene summede over den ofte længerevarende ekspeditionstid hos mig.

OTK Nielsen havde en speciel humor og en karakteristisk talefacon, og jeg kan ikke lade være med at smile, når jeg tænker på dengang, han fortalte, at der af og til var klarerere, som efter at være anvist til »vægt 7« tilbageleverede begæringerne til ham med bemærk-

ning om, at de lige pludselig skulle et andet sted hen og ordne noget, men at de ville komme igen senere. Men, sagde Nielsen småleende: »Det blev de hurtigt vænnet af med – for de blev jo igen henvist til Deres vægt – hr. Bang. Og så kunne de lige så godt bide i det sure «ævl» med det samme«. Så dette var – kære daværende kolleger – grunden til min nogle gange langsommelige ekspedition, som der ikke sker noget ved at fortælle om nu.

I den lille vejerbod var vægt 6 og 7 i samme glasbur. »Vægt 6« blev hovedsagelig anvendt ved forsendelser fra Frihavnen, men også i en vis udstrækning ved fortoldning af ekspeditioner med en enkelt eller et par toldpositioner. Da jeg, som fortalt, var fast beskæftiget i Frihavnen et helt år, og de øvrige TA-er ved »vægt 6« kun var der i kort tid ad gangen (turnustjeneste), var jeg næsten daglig indblandet i ekspeditioner ved denne vægt. Jeg fik derved et godt indblik i disse ekspeditioner og kunne derfor være med til i en given situation at råde og vejlede en ny kollega (M/K), ligesom jeg også kunne orientere om mit arbejde ved »vægt 7«. Vi kunne derved overlappe hinanden, således at vi af og til kunne træde hjælpende til, hvis der var kø af fortoldninger (ikke forsendelser) ved den ene vægt, og der ikke var ekspeditioner ved den anden. OTK Nielsen accepterede dette og syntes, at det var fremragende. Kunderne blev jo også ekspederet hurtigere.

Så skete det, at TK Dall var fraværende. Vi fik så i stedet for en noget ældre kontrollør fra turnustjenesten, som så noget sammenbidt ud og for mig viste sig at være noget af en stejl herre. Han gik de første dage efter sin

ankomst og lurede på mig og mine ekspeditioner. Hvorfor ved jeg ikke rigtig, men nogen talte om, at han tidligere havde været toldbetjent og måske af denne grund ikke rigtig accepterede mig som tidligere pakhusmand.

En morgen, hvor der var stille i begge vejerboder en times tid, var denne kontrollør alene i kontrollørburet. En ældre nobel herre var den eneste, som stod og ventede på at blive ekspederet. Da han blev anvist til min vægt, kom han så ind i den lille vejerbod og så lidt rådvild ud. Af denne grund – samt at jeg ikke tidligere havde set ham i vejerboderne – gik jeg ud af buret til ham. Han fortalte så, at han som ny virksomhedsindehaver ikke var vant til at fortolde varer og i det hele taget heller ikke kendte til proceduren.

Jeg måtte så gøre ham opmærksom på, at han kunne benytte sig af et spe-ditionsfirma. Hertil svarede han, at han ikke rigtig havde råd dertil lige nu, men at han havde fået de to-tre aktuelle toldpositioner oplyst af et sådant firma. Han mente derfor, at han selv kunne klare det fremover, idet der næsten altid ville være tale om de samme varearter.

Jeg syntes derfor, at jeg godt kunne hjælpe ham lidt, og forklarede derfor proceduren for fortoldning og om tariferingsreglerne for de af ham anvendte toldpositioner. Denne lille fortoldning kom således til at vare længere end normalt, og det var omtalte kontrollør slet ikke tilfreds med. Han kom farende over til mig og gav i meget kraftige vendinger udtryk for dette. Jeg forsøgte at forklare grunden dertil, men forgæves, der var intet at stille op.

Så gik der et par dage, hvor »vægt 6«, TA Leif Rasmussen, og jeg fik ekspedi-

tioner til at glide ved de førnævnte overlapninger. Jeg havde netop ekspederet et par fortoldninger, som havde været anvist til »vægt 6« (et 6-tal med en cirkel om), og Leif var netop nu i gang med en lille fortoldning på 3-4 positioner, der af kontrolløren var anvist til »vægt 7«. Da der ikke ventede nogen ved min vægt, ville jeg til at hjælpe Leif, men nåede det ikke, idet der kom en ny lille fortoldning til »vægt 6«, som jeg så ville ekspedere.

Midt i denne ekspedition kom den vanskelige kontrollør ind i vores bur, skævede over skulderen på Leif og kom så hen til mig og studerede nærmere min ekspedition. Da han så fik øje på, at denne var anvist til »vægt 6«, pegede han på det »omringede« 6-tal og skreg: »Hvad står dér?« Jeg svarede selvfølgelig: »Vægt 6«. Så blev han endnu mere tosset og råbte, idet han understregede hvert ord ved at prikke mig særdeles kraftigt på skulderen: »De har bare at ekspedere de angivelser, som er anvist til vægt 7«. Derefter smækkede han døren i til burene og gik rasende over til sig selv.

Jeg var selvfølgelig blevet noget oprørt over denne opførsel, men tog det dog roligt, idet jeg lige syntes, at han skulle dumme sig en gang mere, inden jeg ville reagere. Heldigvis skete der ikke mere, og Leif og jeg fortsatte, som vi havde aftalt med OTK Nielsen. TK Dall fortalte mig senere, at Nielsen havde sat den ubehagelige kontrollør på plads, så jeg fik derfor ikke mere vrøvl med ham; heller ikke senere på Jernbanens Toldkammer, men det kan selvfølgelig være, at han på dette tidspunkt, hvor man havde afskaffet overopsynet, havde brug for min hjælp

ved nogle af sine egne fortoldninger. Jeg var ganske vist spændt på, om han kunne huske mig og hans irettesættelser af mig, men det lod ikke til at være tilfældet – og jeg så også det bedste i at lade hans gamle overfald være glemt.

Arbejdsbyrden i det daglige var meget svingende, men ebbede som regel ud hen på eftermiddagen, og her var Nielsen meget large med en »siveordning«, som vi selv styrede. Disse svingninger resulterede ofte i, at man i løbet af dagen også kunne sidde og repetere eller udvide sin paragrafviden på bredt plan. Det var jo dengang, man uden varsel kunne blive sat til tjeneste et helt andet sted i København, og så var det rart at kunne sine regler. Der var nu en helt egen stemning i denne vejerbod – især om efteråret, hvor man sad der i halvmørke og ekspederede ved den grønne lampes belysning, medens vinden hylede udenfor.

Af og til kunne vi også mere os rigtig kosteligt sammen. Den sjoveste, der har været ved »vægt 6«, var TA Leo Hansen (kaldet Ping-Pong på grund af sit bordtennisspil). Det var på den tid, hvor det var på mode at tale »sort« med folk. TV havde nemlig vist flere morsomme indslag, hvor man havde gjort grin med mere eller mindre tilfældige ofre. Dette »sprog« mestrede Leo, og han tog gas på mange, der kom til hans vægt. Ofte måtte jeg gemme mig halvvejs under mit skrivebord for ikke at vise kunden, at jeg var ved at krepere af grin. Leo var samtidig meget dygtig, og han har aldrig været ked af at lære fra sig. Det var han heller ikke, da vi kom til ham under vores praktikkursus.

De til fortoldning frembragte varer var af meget forskellig art – lige fra

legetøj, tæpper, porcelæn og fajance til kemikalier. Apropos legetøj: det blev i stor udstrækning en overgang fuldt udpakket, hvis der i disse fortoldninger var elpærer at finde. Der blev nemlig opkrævet glødelampeafgift af disse, indtil det viste sig, at der ikke skulle opkræves afgift deraf.

Med hensyn til tæpper – både ægte og »uægte« – var der flere fortoldninger af disse. På ægte tæpper kunne der ofte være store prisforskelle, og så kunne det være vanskeligt for os almindelige toldere at vurdere, om toldværdierne var rigtige. Vi fulgte også en af en tidligere lærer på Toldskolen brugt sætning »kan det nu også passe«. Her var vi i Frihavnen så heldige, at vi kunne rådføre os med »Ham-Nielsen« (OTK Nielsens kælenavn), som havde et fabelagtigt kendskab – også på dette område. Jeg har haft fortoldninger, hvor han uden at se på fakturaværdien med under +/- 100 kroners difference kunne fastsætte værdien. Ved alt for lave værdiangivelser kunne han i særlige tilfælde udmærket finde på at hæve værdierne. I disse tilfælde kunne han komme ud for, at der blev klaget til overtoldinspektoratet (OT), som så foranledigede, at der kom en fra branchen kyndig ud for at se på tæpperne. Nielsen fik ret hver gang.

I et enkelt tilfælde, hvor der var tale om eftersendt rejsegods, hvoriblandt der var et par nye ægte tæpper, kunne den pågældende indehaver og Nielsen ikke blive enige om de fakturerede værdier. Sagen skulle så forelægges OT. Da jeg går ud fra, at OT i dette tilfælde ikke ville tilkalde en tæppekyndig fra branchen – eller måske ikke anså det for nødvendigt – sendte man så en kollega fra OT ud. Det skulle man ikke

have gjort, for da denne kollega havde skønnet en værdi, blev han af Nielsen skarpt afvist med, at han ikke skulle komme her og spille klog, idet denne selv havde haft med tæpper at gøre længe før den udsendte var født. Det kunne måske synes forkert af Nielsen, idet den arme mand jo ikke selv havde besluttet at komme, men jeg tror nok, at OT-manden var et nummer for høj i hatten. Enkelte anså det for finere at være ansat i OT, ligesom det også af og til kunne være gældende for ansatte i direktoratet.

Ved en anden ekspedition, hvor der var tale om værdien af tæpper hjemkøbt af en kvinde, som talte et gebrokkent engelsk, tabte Nielsen efter en længere diskussion dog tålmodigheden og sluttede med ordene: »And if you will not – ja, så vil vi ikke have mere med Dem at gøre«. Derefter sluttede fortoldningen efter Niensens afgørelse.

Når der var tale om porcelæn, var Nielsen også på hjemmebane og kunne fortælle meget specifikt om »Ming-porcelæn«. Jeg kan slet ikke her gengive nogen som helst af hans forklaringer. I det hele taget var »Ham-Nielsen« en meget dygtig sparringspartner, men han blev først aktiv, når man selv var fremkommet med sin egen vurdering af den værdi eller den toldposition, som man ikke var enig med klareren i. Dette havde i sig selv – for mig at se – en både opdragende og faglig nyttig værdi for den pågældende medarbejder.

Nu har jeg vist også skrevet tilstrækkeligt om denne leder, men hvorfor skulle jeg ikke skrive om en person, som jeg respekterede meget. Han passede nemlig altid sit arbejde og »ske-

jede« aldrig ud; han var altid korrekt under sin tjeneste, og det har altid af mig været højt værdsat. Efter min mening en helt reel leder.

Ved fortoldning af kemikalier blev man klar over, at kemiundervisningen på Toldskolen ikke havde den helt store betydning med dens kemiske formler osv. Hvad hjælper det at kunne nogle kemiske formler, når disse aldrig blev oplyst i fakturaerne? Stoffernes sammensætning var jo for mange virksomheder forretningshemmeligheder. Vi havde mere brug for at tage udgangspunkt i varebetegnelserne og derefter sammenligne disse med fortegnelserne i vejerboden over varerne i nomenklaturens kapitler 28 og 29.

Jeg må hellere fortælle, at jeg med hensyn til at skaffe noget at bo i var så heldig at forsøge mig hos Lejerbo i begyndelsen af juli 1966. Der var nemlig straks mulighed i noget helt nyt byggeri på Ege volden ved Avedøre, og allerede den 27. juli kunne vi efter en meget hastig flytning etablere os i denne lejlighed, som min kone ikke havde haft mulighed for at se. Hun syntes sikkert, at hvad »fatter« fandt godt, kunne hun også acceptere. Det, der for hende var det mest spændende, var, at jeg havde taget mål til alle gardinerne, og at hun skulle sy dem efter disse mål uden at have set, hvor de skulle sættes op. Det gik nu meget godt med flytteri, og vi nåede efter en hektisk dag og aflæsning på Ege volden at se VM-kampen i fodbold mellem England og Vestsjælland i TV. Det er jo denne kamp, som senere har været diskuteret flere gange på grund af et tvivlsomt sejrsmål til England.

Selve det at flytte fra Nørresundby

var ikke det værste for mig, idet jeg allerede var faldet til i det københavnske. Det var værre for den øvrige familie. De to største børn havde jo deres legekammerater at efterlade, og den ældste var lige færdig med 1. klasse i skolen. Den mindste var kun tre måneder. Alligevel var det et heldigt tidspunkt for de to største, idet den store jo skulle gå i 2. klasse og den mellemste skulle starte i 1. klasse et år senere. Så var fordelene også, at der i Avedøre Skole skulle startes nye klasser op; der var jo på den tid sket store tilflytninger til denne del af Hvidovre. Hele denne flytning med alt iberegnet kom til at stå os i ca. 13.000 kr. Så fik jeg ganske vist en flyttegodtgørelse på ca. 1.100 kr. På dette tidspunkt kunne jeg ikke vide, at vi ville komme til at bo dér de næste 28 år.

Efter denne flytning blev jeg selvfølgelig endnu mere tilfreds med tilværelsen, og det varede heller ikke længe, før den øvrige familie faldt til – heldigvis – for det var jo mig, der havde givet anledning til alt dette. Min samvittighed havde ikke haft det alt for godt.

2. del. Toldassistent i det københavnske toldopsyn

Frihavnens Vejerbod – 1. juni-30. juni 1967

Ja, så var der altså gået et helt år, og jeg var blevet udnævnt til toldassistent, men fortsatte i Frihavnens Vejerbod juni måned ud. Efter denne var jeg sat

til tjeneste på Gammelholm ved Sverigesbådene. Af denne grund orienterede jeg mig i forvejen grundigt om de for mig helt nye arbejdsopgaver dér. Det at opsøge det nye tjenestested var nu en regel, som mange praktiserede i København, og da jeg syntes, at det var en god idé, gjorde jeg det også til en vane for mig. Der kunne måske også være noget mere specielt på det nye sted, som kunne give anledning til, at man lige ville genopfriske sin teoretiske viden.

På denne måde syntes jeg, at man fik skaffet sig et sikkert grundlag for at møde op og prøve kræfter med de nye opgaver. Jeg ville fra nu af få rig lejlighed til at afprøve min idé om, at hvis man altid var ajour med det teoretiske grundlag og løbende supplerede dette med de praktiske erfaringer, så ville man altid være rimeligt dækket ind ved udførelsen af sine pligter i samfundets tjeneste. Denne idé har for mig vist sig at være rigtig i alle de efterfølgende år.

Da vores handlingsgrundlag i den offentlige tjeneste i det store og hele tager udgangspunkt i lovens regler, findes der sikkert personer, som vil mene, at det er individuelt, i hvor stor udstrækning den enkeltes intelligens egentlig kommer til udtryk i det færdige resultat, men alligevel kræver det sin »M/K«. Der stilles naturligvis helt andre krav i det private erhverv – og ikke mindst på det økonomiske område – ligesom en leder i dette erhvervsliv skal tænke i helt anderledes baner end en leder i den offentlige tjeneste.

Det er mig en gåde, at en topchef, under et foredrag på DT 6 nogle år senere, kunne komme med en udtalelse om, at erfaringer ikke var værd at

samle på. Da han med eftertryk gentog sin udtalelse, var man helt sikker på, at han virkelig mente det. Jeg var ikke den eneste, der studsede over disse ord, og jeg håber, at det var os, som misforstod hans egentlige mening, som måske var, at man skulle kunne omstille sig i takt med udviklingen og eventuelle ændrede eller nye regler.

Det er da muligt, at der i denne situation, som måske i andre før og senere, hos os tilhørere lå den tanke, at man var bange for at »dumme sig« ved at stille uddybende spørgsmål og gøre sig uheldigt bemærket over for ledelsen (her en topledere). Man kunne måske derved komme til at virke provokerende med det til følge, at man så eventuelt ville blive opfattet som værende mindre samarbejdsvillig.

Det lå dengang i luften, at man ikke for åbenmundet skulle kritisere ting, man ikke var helt tilfreds med. Noget tyder på, at det stadig er gældende, idet jeg her i 2004 har læst, at man visse steder har forsøgt at afholde personalemøder uden tilstedeværelse af ledelsesrepræsentanter. Kan det da virkelig passe i dette århundrede? Man kunne ellers synes, at det ville være helt aktuelt – og en stor hjælp – for en chef at vide, hvor »skoene trykker« for derved at kunne tage direkte stilling til, om det var nødvendigt at iværksætte foranstaltninger. Altså at foretage en rigtig effektiv og direkte ledelse!

Et af flere kolleger dengang påtænkt forslag (ingen ville jo være for åbenmundet) var egentlig, at man kunne fremkomme med anonyme bemærkninger (kritik/ros) nedfældet på et stykke papir, som derefter kunne danne grundlag for et måske måned-

ligt personalemøde, hvor alle naturligvis skulle være til stede for samlet at komme til en tilfredsstillende løsning. Dette ville måske også resultere i en mere direkte forbindelse mellem ledelsen og medarbejderne, og kunne i visse situationer også virke som nødvendige og ligeværdige faglige sparringspartnere. Men nu skal en gammel pensionist ikke sidde og blande sig i de nutidige dispositioner, så derfor vil jeg vende tilbage til min beretning.

Gammelholm - juli 1967

Efter en dejlig ferie blev det så atter hverdag, og jeg mødte på Gammelholm kl. 7.00 en dag primo juli 1967 som den første mand på stedet. Jeg måtte straks, som noget nyt for mig, ekspedere en udgående prøvekollektion til Sverige. Manden vendte nogle dage senere tilbage med kollektionen, hvor en anden kollega ekspederede ham uden bemærkninger, så jeg regner med, at der ikke var noget forkert i mit udgående arbejde. Den mærkeligste ekspedition var vel engang, hvor den fungerende TK Vagn Vibov ekspederede en papegøje på Nordisk Vejtoldpas. Det morede vi os en del over.

På dette tidspunkt var bemandingen i opsynskontoret på 1. sal en blanding af toldassistenter/toldkontrollører og toldvagt mestre. I kontoret ved siden af sad så TK Vagn Vibov sammen med chefen for stedet, OTK M.E. Bodholt. Aftentjenesten blev klaret af to mand på skift fra den ene eller begge grupper. Arbejdet sluttede, når sidste færgе var ankommet fra Sverige kl. 24.00, men samme personale (der kunne overnatte

Gammelholm med færgelejerne til Helsingborg og Landskrona.

Foto ca. 1965 i Told-Skat Museet.

på stedet) stod gerne igen klar næste morgen ved færgen.

Kassererkontoret var også på 1. sal, og her holdt TK K.E. Tamboe styr på regnskabet sammen med KA 1 Grete Stig Nielsen og et par kontorassistenter.

Toldopsynets arbejde i eftersynslokalet i stueetagen bestod i en lettere form for kontrol med rejsende fra Sverige, idet der var visse lempelser i kontrollen med Øresundsområdet, men man havde en mere koncentreret kontrol med passagerantallet ved hver færge. Til dette brug havde man en lille »tæller« i lommen, som man ubemærket kunne gå og trykke på. Tællerens sluttal indgik i sammenligningsgrundlaget ved kontrollen med skibenes beholdning af ubeskattede varer (f.eks. ciga-

retter), som i bestemte mængder måtte sælges til passagererne.

Kontrollen omfattede også skibene i indenrigsfart ved »siderne« i Nyhavnskanalen, ligesom Bornholmerbåden også sorterede under vores kontrol. Den anløb nemlig enkelte gange Ystad i Sverige.

Der blev også ført en kæmpestor liste vedrørende passagerskibenes ankomst- og afgangstider. Da der var op til 80 af disse tider, var det ikke en helt let opgave for os at holde styr på. Her udgjorde »Flyvebådene« også en lidt vanskeligere ajourføring; der kunne nemlig ske flere ændringer i løbet af dagen.

Da min tjeneste ved Gammelholm kun varede en måned, fik jeg besked på, at jeg den 1. august skulle gøre tje-

neste i Tømmergraven ved Vasbygade og Enghave Brygge under Langebro Toldkontrol. Nogle dage før henvendte jeg mig så hos toldkontrollørerne dér og fik udleveret min mødeliste for den kommende måned. Da jeg opdagede, at jeg på mødedagen, foruden dagtjeneste, også skulle have både aften- og nattevagt, og at det samme var gældende næste aften og nat, spurgte jeg OTK på stedet, om det kunne være rigtigt. Samtidig gjorde jeg ham opmærksom på, at jeg også var helt ny i denne form for tjeneste. Det syntes han bestemt ikke om, for han blev rasende. Jeg fik ikke rigtig noget ud af mit stillede spørgsmål.

Da jeg kom tilbage til Gammelholm, spurgte TK H.J. Fosberg, som jeg også havde et fint samarbejde med, mig om, hvordan det var gået. Da han fik min mødeliste at se, blev han rigtig ophidset og ville trods mine kraftige indsigelser absolut ringe til toldkassereren,

som var den øverste leder på Langebro. Efter et værre skænderi mellem disse to personer fik Fosberg ham overbevist om det forkerte i at behandle en ny kollega på denne måde, men dog først efter, at denne havde konfereret med OTK og fået oplyst grundlaget for min mærkelige tjenesteliste. Det viste sig, at jeg var sat til denne tjeneste for at tage en vagt for en kollega, som havde haft en fridag først på måneden og af denne grund var kommet til at skylde afløseren en vagt. Denne vagt kunne han ikke nå at aftjene, idet han ikke var i distriktet længere end juli måned ud. Det endte så med, at der blev foretaget en ændring, således at jeg kun skulle have dagvagt den første dag, hvilket vel også var rimeligt.

Tømmergraven – 1. august-31. oktober 1967

Langebro Toldkontrol. Foto ca. 1965 i Told-Skat Museet.

Man kan bestemt ikke sige, at jeg var særlig glad ved situationen, da jeg mødte på tjenestestedet, men da det var i Tømmergraven (ved Vasbygade), hvor der jo ikke var nogen af de før nævnte personer fra Langebro til stede, blev jeg mere rolig. Da det samtidig var den meget flinke kollega TA Willy C. Pedersen, der tog imod mig og hjalp mig til rette, gik det fint.

I Tømmergraven havde firmaet Frank & Tobiesen til huse og havde både kontorer og pakhuse. En formand forestod det »løbende arbejde« på pladsen og førte nøje opsyn med papirarbejdet, så vi havde et godt samarbejde med ham – og vi kunne faktisk stole på ham. Fra dette havneområde var der skibsforbindelse med Norge og Polen, og da det var en ugentlig begivenhed, blev arbejdet efterhånden mere og mere rutinepræget.

Så vidt jeg husker, var det om onsdagen, at skibet skulle afgå til Polen. Der var udførsel af forskellige varer, hvortil der krævedes udførselsbevilling. Det var varer på det, vi dengang kaldte »bunden liste«. Sådanne bevillinger kunne fastsætte et bestemt beløb og/eller mængde over en periode af forskellige varearter, der måtte udføres til et Øst-blokland. Når den angivne mængde var opbrugt, måtte virksomheden igen indsende ansøgning om tilladelse til at få en ny bevilling. Det var derfor meget vigtigt, at vi var meget påpasselige med fraskrivningen på disse bevillinger. En sådan fraskrivning skulle være foretaget af toldkassererkontoret, inden sådanne varer kunne forelægges toldopsynet ved den pågældende båd til udførselskontrol og afstempling af diverse udførselsattester. Denne ene gang om ugen

kunne der holde adskillige lastvogne i kø og vente på at blive ekspederet af os. Så var der stort pres på os bag ekspeditionsruden. En enkelt gang kunne vi godt finde på selv at foretage fraskrivning på en bevilling, hvis der var særlig grund til, at det ikke var foretaget som anført.

Ekspeditionerne vedrørende det andet skib, M/S Tobitrader, der sejlede på Norge, var betydelig lettere, men fælles for disse skibe var, som alle andre steder, at mægleren skulle afgive en generalangivelse over ladningen, herunder også de højtbeskattede varer såsom spiritus, vin og cigaretter. Det siger sig selv, at de sidstnævnte varer blev der ført særlig nøje kontrol med.

På generalangivelsen blev der gjort nærmere rede for hver enkelt varepost, som blev oplagt på pakhuset, forsendt eller eventuelt fortoldet. Det kunne ofte ske, at anførte varer ikke fandtes; de var måske ikke blevet indladet i skibet (short shipped), eller der kunne forekomme manko i et parti gods. Når alle poster var afsluttet, og der var attesteret behørigt på angivelsen, blev denne afleveret til overopsynet på Langebro Toldkontrol.

Da jeg skulle slutte min første angivelse, blev jeg hjulpet lidt til rette af OTA Jørgen Dalgaard-Jensen, der var flink til at forklare og lære fra sig. Der var et par poster, som jeg studsede noget over. Det drejede sig om poster, som forvalteren havde attesteret ikke fandtes ved losningen af skibet, og der var også givet attest om nogle beskadigede varer. Dalgaard-Jensen sagde, at sådanne forvalterattester var blevet godkendt før.

Kort tid efter, at overopsynet havde

modtaget min afsluttede angivelse, blev jeg ringet op af toldkassereren, der gav mig en gevaldig overhaling, idet han havde fundet nogle fejl. Han sluttede af med at sige noget i retning af, at en eller anden idiot på Frank & Tobiesens vegne havde givet attest på angivelsen, og at der kun måtte findes attester afgivet af toldopsynet.

Da jeg langt om længe kom til orde, gjorde jeg naturligvis toldkassereren opmærksom på, at jeg jo som helt ny toldassistent lige for et par dage siden var begyndt i opsynet, og at jeg mente at arbejde på et grundlag, som ved min ankomst på stedet var anvendt, og at det da måtte være mere betryggende med en forvalterattest, som vi i opsynet havde kontrolleret var i orden, end at der slet ikke havde været nogen attest. Så var det, som om han faldt lidt til ro.

Jeg orienterede selvfølgelig mine kolleger på stedet om det passerede, og da de stillede sig uforstående over for det verbale overfald, spekulerede jeg noget over, hvorfor det lige var mig, det skulle gå ud over. Jeg hørte ikke mere til sagen, men det var da underligt, at jeg ikke fik angivelsen tilbage for at foretage eventuelle krævede rettelser.

Da jeg mødte på stedet, lå der en del uafsluttede generalangivelser, så der var nok at gå i gang med i enkelte ledige stunder. Men om lørdagen var der som regel stille, og det havde vel også været tilfældet måneden før. Det var mig uforståeligt, at disse angivelser ikke var sluttet af det ansvarlige personale, inden de skiftede tjenestested ved månedens afslutning. Jeg havde ellers den opfattelse, at man skulle være så pligtopfyldende, at man efterlod sig »et rent bord« – også til glæde for sine kol-

leger. Men det må vel være en forkert opfattelse, idet jeg senere har afløst nogle af de samme personer andre steder i det københavnske toldopsyn og været udsat for det samme. Mærkeligt nok har flere af disse personer faktisk opnået høje stillinger inden for tjenesten, men enkelte af dem har også frekventeret enten direktoratet eller haft en post i etatsforeningen, så deres generelle dygtighed må vel have været i orden.

Det var en nydelse at afløse – eller at blive afløst af – f.eks. TA Erik Schjelder Hansen, der altid havde orden i sagerne, og som samtidig var i besiddelse af den, efter min mening, dengang rigtige distance til publikum.

At han også af mig vil blive husket som en god kollega, kan forstås, når jeg fortæller, at jeg en søndag nogle år senere på en vagt i lufthavnen (hangar »B«), hvor jeg først skulle afløses kl. 17.00, blev afløst af ham ved 15-tiden. Som grund dertil oplyste han, at så kunne jeg nå hjem til eftermiddagskaffen og derefter få mere ud af dagen, end han ville opnå, idet hans eftermiddag mere eller mindre i forvejen var ødelagt på grund af den kommende vagt.

I opsynet i Tømmergraven var også TVM Jens Peter Pedersen, kaldet Skak-Petter, formand for TIFs skakafdeling. Han var en utrolig sympatisk mand, der ikke var bange for at gøre nogen en tjeneste. Lørdag den 13. august 1967 skulle jeg gøre tjeneste og havde derfor ikke mulighed for at spille håndbold for TIF, der netop denne dag skulle til et heldagsstævne i Hillerød for at spille om et kredsmesterskab. Her trådte så Skak-Petter til og overtog uden videre

min tjeneste. Jeg måtte på ingen måde gøre gengæld ved at overtage en af hans vagter. En rigtig god kollega og sportsmand.

Vi kvalificerede os til det senere landsstævne i Allingåbro, men mere om TIF en anden gang.

Skak-Petter blev i september afløst af en toldvagtimester fra lufthavnen, der vist ikke tidligere havde været i vores distrikt. Derfor gik han i de første dage og satte sig ind i arbejdet. Han stillede et par spørgsmål til mig - helt selvfølgelig - bl.a. om, hvorfor der egentlig ikke var et reglementeret rum til særligt højt beskattede varer. Da jeg ikke havde været involveret i ekspeditioner af en sådan art ved oplæggelser, måtte jeg henvise ham til en af de andre toldassistenter, som havde været der længst. Jeg ved ikke, hvilket svar han fik af dem, men dagen efter, hvor jeg tog telefonen, var det toldkassereren, som i kraftige vendinger rasede over visse mangler ved det nævnte rum. Det var så igen lille mig, der måtte modtage en ordentlig røffel..

En dags tid efter kom - så vidt jeg husker - en fra overopsynet fra Langebro, der sammen med forvalteren fra Frank & Tobiesen fandt ud af at ændre rummet, så det kom til at opfylde lovkravene. Jeg tror, at der blev lagt et metaltrådsloft over siderne, som også var af metaltråd. Det så for mig mærkeligt ud, hvorfor overopsynet ikke allerede længe før havde inspiceret dette rum. Det måtte vel være godkendt ved den givne tilladelse til lagerets opretelse.

Ved ekspedition af disse højtbeskattede varer på pladsen blev der altid rekvireret en toldbetjent fra rådigheds-

gruppen på Langebro til at komme ud og kontrollere dem ved optælling mm. Her havde vi et fint samarbejde med bl.a. TB Preben Helholt. Det fik jeg også, da han blev told- og skattefoged mange år efter.

I vores nærområde passede vi også tjenesten på Enghave Brygge, der var et lille kontor, og ved H.C. Ørsted-Værkets kulkaj. Til det sidste sted kom der kulkab fra Polen hver uge, så krannerne arbejdede hver eneste dag og flere gange også om natten. Af hensyn til opkrævning af diæter skulle vi hele tiden være klar over, om der blev arbejdet uden for almindelig arbejdstid.

Så var der også kontrol med skibe i Belvedere-kanalen, hvor Brøste havde sit saltlager. Der kunne af og til også afskibes skrot fra Petersen og Albecks havneplads (nu Uniscrap). Da vi alle gik i omgangstjeneste, kom vi i berøring med alle disse forskellige ekspeditioner.

Der kom dog også skibsgods andre steder fra, f.eks. skibe med restladning fra andre havneområder i København. I sådanne tilfælde skulle der på skibspapirerne gives en attestation uden lige. Her var det nødvendigt at have noteret sig et fortilfælde, ellers kunne man ikke huske hele denne smøre. Det man lagde specielt mærke til i alle tilfælde, hvor der skulle gives attest, var, om der var dyr om bord. Her var det til stadighed den nøje attestation vedrørende den arme skibshund, som var interessant. Den almindeligste attest var »Et styk lev. hund forblevet ombord«. Jeg har en enkelt gang set én komme til at skrive, at hunden var forblevet »uoplosset«. Det kunne vi så mere os noget over.

*H. C. Ørstedværket set fra
Islands Brygge.
Foto i Told-Skat Museet.*

I dagtimerne kunne vi også inkvi-
rere (undersøge) skibe for afgang,
men uden for normal arbejdstid var
det næsten altid folk fra patruljen. Vi
havde så, inden vi gik hjem, gjort papi-
rerne klar og lagt dem i kronologisk
orden på skranken, hvis der var flere
afgange, som vi i god tid om dagen var
blevet varskoet om.

Indtil udgangen af oktober 1967
havde vi tre på dette sted gjort tjene-
ste således, at vi skiftevis havde siddet
i Tømmergraven og på Bryggen; der var
altid mindst en mand hvert sted. For at

få det daglige arbejde lagt i mere faste
rammer, fik vi tilladelse til, at der sad
»en fast mand« hvert sted, hvorefter
den tredje skulle skifte hver dag. Skif-
temanden blev så den ældste i rang,
TA Dalgaard-Jensen, der så »svævede
lidt over vandene« og således kunne
hjælpe til, hvor det var nødvendigt.
En fantastisk god ordning som med-
førte, at hver enkelt vidste, hvad der
skulle gøres, og hvornår de forskellige
ekspeditioner skulle være færdige.

(fortsættes i næstfølgende nummer)

Generalforsamling

Told- og Skattehistorisk Selskab indkalder herved til generalforsamling onsdag den 18. april 2007, kl 16.00 i kantinen i SkatHovedcentret, Østbanegade 123, 2100 København Ø, med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Beretning om virksomheden 1. januar - 31. december 2006
3. Regnskab 1. januar - 31. december 2006
4. Indkomne forslag
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer m.v.
 - a. redaktør
 - b. 3 bestyrelsesmedlemmer
 - c. 2 bestyrelsessuppleanter
 - d. 2 revisorer
 - e. en revisorsuppleant
6. Fastsættelse af kontingent
7. Eventuelt

Efter generalforsamlingen bydes de fremmødte på en forfriskning.

Indholdsfortegnelse

Told- og skatteregion Hillerød, rationalisering og fiktive handeler og vejerbodstjeneste.....	3
---	---

Ole Reich:

Told- og skatteregion Hillerød 1990-2000. Afskedstale den 30. marts 2000	5
--	---

Bent Andreassen:

Rationalisering og fiktive handeler Af en kontroltolders dagbog (8)	16
--	----

Frode Bang:

Tolder i København, Ålborg, København – og Hvidovre (5)	25
--	----

Generalforsamling d. 18. april 2007	39
-------------------------------------	----